

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2023-04-11
Stockholm

Mål nr
P 1299-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-01-11 i mål nr P 5155-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. B.M.

2. M.M.

Ombud för 1 och 2: Advokaten K.K.

Motpart

Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun

SAKEN

Byggsanktionsavgift m.m. gällande fastigheterna A och B i Håbo kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Bygg- och miljönämnden i Håbo kommuns beslut den 5 november 2019, § 103, i följande delar
 - a) Besluts punkt 8 och 11 i de delar som avser rad 101 i bilaga 1:1.
 - b) Besluts punkt 10.

Dok.Id 1913330

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom bestämmer Mark- och miljööverdomstolen tidpunkten för bortforslande av containrar 2, 3 och 4 i beslutspunkt 9 i Bygg- och miljönämnden i Håbo kommuns beslut den 5 november 2019, § 103, till tre månader efter lagakraftvunnen dom.

 3. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B.M. och **M.M.** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslutspunkter 3, 5, 9 och 10 i sin helhet. De har även, som deras talan får förstås, yrkat att domstolen ska upphäva beslutspunkterna 8 och 11 i de delar besluten omfattar åtgärder på det som nämnden benämnt ”betonggjutna platta, mur och trappa” samt ”betongkonstruktion i form av platta, mur och trappa” (rad 101 i bilaga 1:1 till beslutet). De har vidare yrkat att domstolen ska upphäva beslutspunkt 12 i de delar den avser åtgärder kopplade till raderna 202 och 209 i bilaga 1:2 till beslutet (”container 2” och ”container 3 och 4”).

Om Mark- och miljööverdomstolen skulle besluta att inte upphäva beslutspunkt 9 enligt ovan, har de yrkat att domstolen, med upphävande av nämndens beslutspunkt 10, bestämmer tidpunkten för bortforslande av containrarna till tre månader efter lagakraftvunnen dom.

Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B.M. och **M.M.** har anfört i huvudsak följande angående de olika beslutspunkterna.

Beslutspunkt 3 – byggsanktionsavgift för mur 1 och 2

Det har gått mer än fem år sedan murarna uppfördes våren 2014 och de har inte getts tillfälle att yttra sig i saken förrän i oktober 2019. Det saknas därför förutsättningar för nämnden att ta ut byggsanktionsavgift. Det är uteslutet att den åberopade fakturan kan avse några andra murar än de nu aktuella. Av intyg från entreprenören Royal Bygg framgår att murarna anlades våren 2014.

Beslutspunkt 5 – byggsanktionsavgift för markarbeten (schaktning) plats B

Markarbetena är inte lovpliktiga och höjdläget inom tomten har inte avsevärt förändrats. Det rör sig inte om en markförändring överstigande 0,5 meter eller en permanent ändring. Det är således inte fråga om någon lovpliktig åtgärd och det finns heller inte något krav på startbesked, varför det inte kan vara aktuellt med byggsanktionsavgift.

Beslutspunkt 8 och 11 – åtgärdsföreläggande gällande kommunal mark samt åtgärdsföreläggande enligt bilaga 1:1

Detta rör den åtgärd som anges på rad 101 i nämndens bilaga 1:1. Genom servitutsavtal har B.M. och M.M. civilrättslig rätt till aktuellt område och det saknas bygglovsplikt för brygga och båtplats. Anordningarna och betongdelarna som ingår i bryggorna utgör det som servitutet omfattar. Benämningen ”betonggjuten platta, mur och trappa” i rad 101 är felaktig. Det är en båtplats med en båtramp som är gjord av en cementplatta som lagts dit, samt en trappa som också fungerar som ramp. De har gjort så för att de lättare ska kunna sätta båt med båtställ på plats. Lutningen är för brant utan ramp eftersom avståndet är för kort. Sidorna ned till rampen är förstärkta för att förhindra att jord ska rasa ned. Båtplatsen är inte platsgjuten utan ditlagd. Det finns flera liknande anläggningar längs Hagviksstrand. Kommunen har inte ställt åtgärdskrav avseende dessa anläggningar.

Beslutspunkt 9, 10 och 12 (raderna 202 och 209 i bilaga 1:2) avseende containrar 2, 3 och 4 samt tiden för utförandet

De tre uppställda containrarna har funnits på platsen under en längre tid än tio år och det saknas därför förutsättningar för nämnden att förelägga dem att vidta rättelse. Mark- och miljödomstolen har gjort en felaktig tolkning av förhandsbeskedet daterat den 5 december 2017. Av förhandsbeskedet framgår att kommunala företrädare varit på plats och konstaterat att det på fastigheten vid detta platsbesök funnits fyra containrar och att de funnits på platsen sedan mer än tio år tillbaka. Konstaterandet måste tolkas som ett besiktningsprotokoll och ges ett värde i förevarande prövning. De av kommunen åberopade ortofotona är otydliga. Jan Gustafsson, som sedan många år bor i området, har upprättat ett intyg där han bekräftar att containrarna har stått på aktuell plats i minst 15 år och att de aldrig har flyttats. Tidpunkten för åtgärden för

bortforslande av containrar 2, 3 och 4 bör bestämmas till tre månader efter lagakraftvunnen dom.

Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun har anfört att nämnden vidhåller sitt ställningstagande.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Beslutspunkt 3 – byggsanktionsavgift för mur 1 och 2

B.M. och M.M. har uppgett att mur 1 och 2 är uppförda under våren 2014, och att de därigenom inte har fått möjlighet att yttra sig inom fem år från överträdelsen. Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömning att mur 1 och 2 utgör bygglovspliktiga åtgärder. Av det ortofoto från 2016 som nämnden har åberopat framgår det enligt Mark- och miljööverdomstolen att det vid den tidpunkten inte fanns några murar på platsen. Den faktura och det intyg som B.M. och M.M. åberopat förändrar inte den bedömningen. Nämnden har därmed haft fog för sitt beslut att ta ut byggsanktionsavgift. Avgiftens storlek är rätt beräknad och det har inte framkommit skäl att sätta ned avgiften. Överklagandet ska därför avslås i den del det avser beslutspunkt 3.

Beslutspunkt 5 – byggsanktionsavgift för markarbeten (schaktning) på plats B

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömning att schaktningen avsevärt har förändrat höjdläget inom tomten och att det inte varit fråga om tillfälliga och nödvändiga markförberedelser. Av underlaget i målet framgår att schaktningen har gjorts i fastighetsgräns i nära anslutning till byggnad på grannfastigheten. Det finns därmed en risk att markarbetena orsakar sättningsskador på omgivande mark och hus (jfr prop. 1985/86:1 s. 300 och rättsfallet MÖD 2015:53). Mark- och miljööverdomstolen bedömer därför att den ändring av markens nivå som B.M. och M.M. har utfört kräver markklov. Det har således förelegat förutsättningar för nämnden att ta ut byggsanktionsavgift. Avgiftens storlek är rätt beräknad och det har inte framkommit skäl att sätta ned avgiften. Överklagandet ska därför avslås i den del det avser beslutspunkt 5.

Beslutspunkt 8 och 11 – åtgärdsföreläggande gällande kommunal mark samt åtgärdsföreläggande enligt bilaga 1:1

Enligt beslutspunkten 8 ska B.M. och M.M. forsla bort de upplag som specificeras i bilaga 1:1, bl.a. överklagade rad 101. I rad 101 beskrivs objektet för åtgärd som ”betonggjuten platta, mur och trappa”. Av beslutspunkt 8 framgår även att utförd betongkonstruktion i form av platta, mur och trappa ska rivras och platsen återställas. Mark- och miljööverdomstolen noterar inledningsvis att åtgärderna *rivning av betongkonstruktionen och återställande av marken* redan omfattas av rad 101 i bilaga 1:1, då dessa åtgärder räknas upp där.

Den fråga som Mark- och miljööverdomstolen ska bedöma är om den betongkonstruktion som föreläggandet, såvitt nu är aktuellt, omfattar utgör ett upplag eller annan bygglovspliktig anläggning. Kravet på bygglov för upplag i 6 kap. 1 § 2 plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, har föreskrivits med stöd av 16 kap. 7 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Enligt den senare bestämmelsen får regeringen meddela föreskrifter om att det, utöver det som följer av 9 kap. 2-7 §§ PBL, krävs bygglov för bl.a. andra anläggningar än byggnader, om anläggningarna genom sin storlek eller funktion kan ha en betydande inverkan på omgivningen. Ett upplag har enligt förarbetena exemplifierats så som t.ex. uppställning av ett stort antal bilar eller bensin- och bränsleförråd. Även anläggningar för deponering av avfall och liknande brukar betraktas som upplag. (Se prop. 1985/86:1 s. 685.) Mark- och miljööverdomstolen gör bedömningen att den betonggjutna plattan, muren och trappan inte utgör något upplag.

Mark- och miljööverdomstolen ska vidare ta ställning till om det krävs bygglov för betongkonstruktionen utifrån att den skulle bedömas utgöra två murar. Någon definition av vad som ska anses utgöra en mur finns inte i plan- och bygglagstiftningen. Vid bedömningen av om en viss konstruktion ska anses vara bygglovspliktig ska hänsyn tas till konstruktionens utformning, ändamål och omgivningspåverkan (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 23 juli 2015 i mål nr P 121-15). Betongkonstruktionen utgör en sammanhängande anläggning och trappans sidor kan enligt Mark- och miljööverdomstolen inte anses utgöra murar. Konstruktionen kan

därutöver inte genom sin storlek eller funktion anses ha en sådan betydande inverkan på omgivningen som gör att den kräver bygglov.

Sammantaget utgör betongkonstruktionen inte något upplag och heller inte någon annan bygglovspliktig anläggning. Nämnden har således inte haft fog för att med stöd av PBL förelägga B.M. och M.M. att vidta åtgärder avseende betongkonstruktionen. Mark- och miljööverdomstolen upphäver därför beslutspunkterna 8 och 11 i nämndens beslut i de delar som avser rad 101 i bilaga 1:1 till nämndens beslut.

Beslutspunkt 9, 10 och 12 (raderna 202 och 209 i bilaga 1:2) avseende containrar 2, 3 och 4 samt tiden för utförandet

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömning att de av nämnden åberopade ortofotona visar att container 2, 3 och 4 inte har varit på fastigheten i över tio år. Mark- och miljööverdomstolens bedömning förändras inte av uttalandet som gjorts i det av B.M. och M.M. åberopade tjänsteutlåtande, då det inte framgår vilken utredning som utlåtandet baserats på och inte heller vilka specifika containrar som avses. Nämnden har således haft fog för att förelägga B.M. och M.M. att forsla bort containrarna 2, 3 och 4 i enlighet med beslutspunkt 9.

Vad gäller tidpunkten för utförandet av åtgärden gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning. I beslutspunkt 9 har B.M. och M.M. förelagts att vidta åtgärderna senast tre månader efter mottagandet av nämndens beslut. Av beslutspunkt 10 följer att beslutspunkt 9 gäller omedelbart, även om beslutet inte vunnit laga kraft. Av beslutspunkt 12 och bilaga 1:2 till nämndens beslut framgår avseende rad 202 och 209 att åtgärderna rörande container 2, 3 och 4 ska vara verkställda tre månader efter lagakraftvunnen dom. Med ändring av beslutspunkt 9, samt med upphävande av beslutspunkt 10, bestämmer Mark- och miljööverdomstolen tidpunkten för bortforslande av containrar 2, 3 och 4 till tre månader efter lagakraft-vunnen dom. En sådan ändring av beslutspunkt 9 överensstämmer med vad som framgår av beslutspunkt 12.

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen upphäver nämndens beslutspunkt 8 och 11 i de delar som avser rad 101 i bilaga 1:1 samt beslutspunkt 10 upphävs. Vidare ändras nämndens beslut vad gäller tidpunkten i beslutspunkt 9 för bortforslande av containrar 2, 3 och 4 till tre månader efter lagakraftvunnen dom. I övrigt avslår Mark- och miljööverdomstolen överklagandet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Margaretha Gistorp, tekniska rådet Mats Kager samt tf. hovrättsassessorn Alexandra Tavaststjerna, referent.

Föredragande har varit Tina Varis.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-01-11
meddelad i
Nacka

Mål nr P 5155-21

PARTER

Klagande

1. B.M.
2. M.M.

Ombud för 1 och 2: Advokat K.K.

Motpart

Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut den 18 juni 2021 i ärende nr 403-9258-2019, se bilaga 1

SAKEN

Byggsanktionsavgift m.m. på fastigheterna A och B i Håbo kommun

DOMSLUT

1. Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen Bygg- och miljönämnden i Håbo kommuns beslut den 5 november 2019, § 103, i följande delar.
 - i) Beslutspunkt 2 i dess helhet.
 - ii) Beslutspunkt 4 i dess helhet.
 - iii) Beslutspunkt 8 i den del som avser bild 98, rad 102, i bilaga 1:1 till nämndens beslut samt det i beslutspunkten angivna kravet på ”att fortsättningsvis inte utnyttja kommunens mark som upplagsplats”.

Dok.Id 734141

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 30
E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

- iv) Besluts punkt 11 i den del som avser rad 104, 114-117, 119-120, 123-133, 136, 138 och rad 139 såvitt avser stenupplag i bilaga 1:1 till nämndens beslut.
 - v) Besluts punkt 12 i den del som avser rad 208 i bilaga 1:2 till nämndens beslut.
 - vi) Det fasta vitet enligt besluts punkt 13 i den del som avser bilaga 1:1 rad 104, 114-117, 119-120, 123-133, 136, 138 och rad 139 avseende stenupplag samt i den del som avser bilaga 1:2 rad 208.
2. Vad mark- och miljödomstolen förordnat i beslut om inhibition den 15 juli 2021 ska inte längre gälla.
3. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun (nämnden) beslutade den 5 november 2019, § 103, om lovföreläggande (beslutspunkt 1 och 2), byggsanktionsavgifter (beslutspunkt 3–6), åtgärdsföreläggande (beslutspunkt 8 och 11) samt rättelseföreläggande (beslutspunkt 9 och 12) gällande olovlig byggnation, olovliga markåtgärder och ovårdad tomt på fastigheten A samt upplag och byggnation på den kommunalt ägda fastigheten B. Nämnden beslutade vidare om fast vite (beslutspunkt 13) och löpande vite (beslutspunkt 14).

Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Uppsala län (länsstyrelsen) av fastighetsägarna B.M. och M.M. som i beslut den 18 juni 2021 upphävde byggsanktionsavgiften i beslutspunkt 6 och det löpande vitet i beslutspunkt 14. Länsstyrelsen beslutade även att i vissa delar upphäva nämndens beslut vad gäller åtgärdsföreläggande i beslutspunkt 11, rättelseföreläggande i beslutspunkt 12 och det fasta vitet i beslutspunkt 13. I övriga delar avslag länsstyrelsen överklagandet. Länsstyrelsens beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN

B.M. och **M.M.** har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva nämndens beslut. För det fall domstolen beslutar att inte upphäva beslutspunkt 1 och 2 har de yrkat att dessa beslutspunkter ska avskrivas. För det fall domstolen beslutar att inte upphäva beslutspunkt 8 och 9 har de yrkat att domstolen bestämmer tidpunkten för bortförande av containrarna till tre månader efter lagakraftvunnen dom. De har även yrkat att, i det fall domstolen anser att överklagade punkter till någon del inte ska upphävas, rimligt vitesbelopp enligt beslutspunkt 13 med 5 000 kr per person och högre ska sänkas med 50 %, liksom att tiden för verkställighet genomgående ska bestämmas till sex månader.

UTVECKLING AV TALAN

Till stöd för sin talan har **B.M.** och **M.M.** anfört i huvudsak följande.

Beslutspunkt 1 (lovföreläggande för mur 1 och 2)

B.M. och M.M. har redan efterkommit föreläggandet i denna del. De har sökt det lov som punkten anger, varför den här punkten saknar aktualitet. Mur 1 är, liksom mur 2, en stödmur. Denna mur erfordras på B.M.s och M.M.s fastighet pga. skillnader i marknivåer. Det är +14 framför bostadshuset och +17 bakom bostadshuset, dvs. så mycket som 3 meters skillnad. Muren har prövats och godkänts i beviljade bygglov. Mur 1 och mur 2 är de enda murarna som i dagsläget finns på fastigheten.

Beslutspunkt 2 (lovföreläggande avseende markarbeten och mur)

B.M. och M.M. har redan efterkommit föreläggandet i denna del. De har sökt det lov som punkten anger, varför den här punkten saknar aktualitet. Mur 2 är, liksom mur 1, en stödmur. Denna mur erfordras på B.M.s och M.M.s fastighet pga. skillnader i marknivåer. Det är +14 framför bostadshuset och +17 bakom bostadshuset, dvs. så mycket som 3 meters skillnad. Muren har prövats och godkänts i beviljade bygglov. Mur 1 och mur 2 är de enda murarna som i dagsläget finns på fastigheten. Marknivån bakom mur 2 ska höjas enligt beviljat lov.

Beslutspunkt 3 (byggsanktionsavgift för mur 1 och 2)

Det har gått mer än fem år sedan murarna uppfördes våren 2014. Fastighetsägarna har inte getts tillfälle att yttra sig i saken förrän i oktober 2019. Det saknas förutsättningar för nämnden att ta ut en byggsanktionsavgift för åtgärderna. Länsstyrelsen sätter felaktigt ifråga den av B.M. och M.M. åberopade fakturan. Fakturan kan inte avse några andra murar än de här aktuella och ett intyg från entreprenören Royal Bygg har getts in för att förtydliga och bekräfta att murarna anlades våren 2014. De ortofoton som getts in av nämnden kan inte heller stödja nämndens påståenden eftersom de är suddiga och otydliga.

Beslutspunkt 4 (byggsanktionsavgift för markarbeten plats A)

Det har gått mer än fem år sedan arbetena vidtogs under år 2003. Arbetena utgjordes av schaktning och utjämnande av endast 25 kvm. Denna yta utgjorde en plåtå precis nedanför den nya platsen för bostadshuset där en stor kran stod. Kranen lyfte upp bostadshuset till en placering högre upp på sluttingen. Hela fastigheten är mycket brant. Dessa arbeten ingick i de arbeten som omfattas av ett bygglov från 2003 avseende anläggande av ny husgrund och förflyttning av det befintliga bostadshuset till den ny husgrunden. Fastighetsägarna har inte getts tillfälle att yttra sig i saken förrän i oktober 2019. Det saknas förutsättningar för nämnden att ta ut en byggsanktionsavgift för åtgärderna.

Länsstyrelsens underlag till stöd för dess bedömning (ortofoton 2015, 2016 och 2019 och nybyggnadskarta från februari 2018) är inte tillförlitligt. Det går inte att komma ifrån att nybyggnadskartan upprättades mitt i vintern när det låg snö med olika djup och i drivor på fastigheten. Dessutom anges på nybyggnadskartan att fastighetsgränser och kartdetaljer kan vara av olika noggrannhet och kvalitet. Härtill kommer att ortofotona är mycket otydliga och att det av dem inte är möjligt att se vilka åtgärder som har eller inte har vidtagits vid de olika tidpunkterna för nämnda foton. En säkrare hållpunkt för att bedöma när här aktuella markarbeten utfördes är att utgå från tidpunkten för när flytten av huset genomfördes eftersom markarbetena gjordes i anslutning till och i samband med den åtgärden. För att kunna genomföra flytt av huset, vilket ägde rum under år 2003, grävdes det ut en plåtå vid plats A som nyttjades som en stabil grundkonstruktion för kranen som lyfte huset upp till den nya placeringen. Ett foto från platsen år 2003 har getts in för att visa detta.

Beslutspunkt 5 (byggsanktionsavgift för markarbeten plats B)

De aktuella markarbetena är inte lovpliktiga. Länsstyrelsen anger på s. 10 i överklagat avgörande att det av utredningen framgår att arbetena resulterade i en yta om 2,5 meters bredd och 17,5 meters längd och med ett djup om ca 0,5 meter.

Länsstyrelsen drar därmed slutsatsen att det skulle vara frågan om att höjdläget inom tomten därmed avsevärt skulle ha förändrats. Det är en felaktig bedömning. En markförändring över 0,5 meter brukar anses som lovpliktig åtgärd, liksom ska det då vara frågan om en beständig ändring. I aktuellt fall är det varken frågan om en markförändring som överstiger 0,5 meter eller en permanent ändring. Av dessa sakförhållanden framgår således att det inte är frågan om en lovpliktig åtgärd, varför inte heller byggsanktionsavgift kan vara aktuell.

Beslutspunkt 8 (åtgärdsföreläggande omfattande kommunal mark)

B.M. och M.M. har genom servitutsavtal med kommunen civilrättslig rätt till aktuellt område. Det rör sig om ett officialservitut från den 22 januari 1949 avseende ”rätt att hava båtplats samt att uppföra bryggor och bada å det mellan de avstyckade lotterna och Mälaren belägna strandområdet”. Det innebär att anordningar, betongdelar m.m. som ingår i bryggorna utgör det som servitutet omfattar. Kommunen har som markägare av den tjänande fastigheten B ingen bestämmanderätt över utformningen eftersom den avtalat bort sådana rättigheter genom servitutet. Ett servitut medför alltid vissa rättigheter för den härskande fastighetens ägare. I brev från kommunen år 2002 har B.M. och M.M. fått besked att inget var fel. I brevet uppgavs även bl.a. att en viss åtgärd inte var lovpliktig samt att ”Håbo kommun som myndighet kan ej påverka brygganläggningens exakta storlek och utförande”.

Länsstyrelsen har den 24 juli 2018 efter anmälan från B.M. och M.M. meddelat beslut om anläggande av en 65 kvm stor brygga på samma plats där det tidigare legat en brygga. Denna brygga är utförd. Lovplikt föreligger inte heller för brygga. De ortofoton som getts in av nämnden kan inte heller stödja nämndens påståenden eftersom de är suddiga och otydliga.

Tvister i fråga om servitutsutövningen kan slitas antingen vid lantmäterimyndigheten eller allmän domstol. 6 kap. 7 § kommunallagen (2017:275) utgör hinder mot att en byggnadsnämnd både bedriver myndighetsutövning och samtidigt företräder kommunens markintressen i frågan. Nämnden får inte heller utöva tillsyn över

sådan verksamhet som nämnden själv bedriver. Att kommunen i egenskap av myndighet ger felaktiga besked som framkallat i målet aktuella förelägganden, byggsanktionsavgifter och viten torde dessutom vara grund för avgiftsbefrielse.

Vad gäller de enskilda raderna i bilaga 1:1 till nämndens beslut som nu är aktuella anføres följande.

Rad 101 betonggjuten platta, mur och trappa: Benämningen ”betonggjuten platta, mur och trappa” är felaktig. Det är en båtplats med en båttramp som är gjord av en ditlagd cementplatta samt en trappa som också fungerar som ramp. Detta för att lättare kunna sätta båt med båtställ på plats pga. avståndet till vägen och vattnet. Lutningen blir för brant utan att ha en ramp eftersom avståndet är för kort. Sidorna ned till rampen är förstärkta för att förhindra att jord rasar ner. Därmed är inte båtplatsen platsgjuten utan ditlagd. Dessa delar ingår således i det som anses utgöra båtplats och bryggor. Det är på det sättet man måste utforma båtplatsen och bryggorna pga. att det är brant.

Rad 102 stenuplag m.m.: Allt detta är borttaget av B.M. och M.M.. Fotografier som visar servitutsvägen Hagviksstrand nedom A har getts in till styrkande av detta.

Rad 141 timmerbalkar: Allt detta är borttaget av B.M. och M.M.. Timmerbalkarna har använts för att återställa den raserade bryggan.

Beslutspunkt 9 (rättelseföreläggande avseende containrar 2, 3 och 4)

De tre aktuella containrarna (liksom container 1, se nedan avseende beslutspunkt 12.1 – 12.4) har funnits på platsen under en tid längre än tio år. Det saknas därmed förutsättningar för nämnden att förelägga fastighetsägarna att vidta rättelse. Länsstyrelsen sätter felaktig tilltro till åberopade ortofoton, vilka är otydliga och omöjliga att använda som underlag för länsstyrelsens slutsats. Inte heller de ortofoton som getts in av nämnden kan stödja nämndens påståenden eftersom de är suddiga och otydliga.

Länsstyrelsens kritik mot aktuellt förhandsbesked i december 2017, och i vilket det konstateras att det finns fyra containrar på fastigheten och att de stått där på samma plats i mer än tio år, är för den här frågans bedömning oberättigad. Det beror på att det är uteslutet att det kan vara andra containrar som omtalas i förhandsbeskedet än de som omfattas av punkten 9 och punkten 12.1 – 12.4. Länsstyrelsens förhållningssätt innebär att utformningen av en handling som inte B.M. och M.M. författat, utan kommunen, ska leda till nackdel för B.M. och M.M. i den här frågan. De har till tydliggörande och för att inte någon tveksamhet ska föreligga talat med en person som sedan många år bor i området. Han har upprättat ett intyg som getts in, i vilket han bekräftar att här aktuella containrar stått på aktuell plats i minst 15 år och att de aldrig har flyttats. Han anger även att han var närvarande i mars 2007 vid nämndens inspektion som även redovisades i nämnda förhandsbesked. B.M. och M.M.s ansökan om förhandsbesked den 25 februari 2017 har getts in till domstolen. Denna ansökan föregick ovan angivna beslut i december 2017. I ansökan omnämns fyra containrar och i beslutet konstateras att de inte är lovpliktiga och varför. De fyra containrarna finns även utmärkta på Håbo kommuns nybyggnadskarta daterad den 2 februari 2018.

Beslutet om förhandsbesked har vunnit laga kraft, vilket innebär att det normalt står fast och inte kan ändras. Ett lagakraftvunnet beslut kan bara överklagas genom särskilda rättsmedel, dvs. resning, återställande av försutten tid samt domvilla. Det är Mark- och miljööverdomstolen som prövar sådana frågor när det gäller beslut enligt plan- och bygglagen. B.M. och M.M. har fått besked år 2015 av Håbo kommuns byggnadsinspektörer och 2017 via beslut från nämnden att inget var fel. Att kommunen i egenskap av myndighet ger felaktiga besked som framkallat i målet aktuella förelägganden, byggsanktionsavgifter och viten torde dessutom vara grund för avgiftsbefrielse. Eftersom det inte kan uteslutas att avgiften är av sådan straffrättslig karaktär att artikel 6 i Europakonventionen är tillämplig måste hänsyn tas till den s.k. oskuldspresumtionen i artikel 6.2. Den enskilde får

inte åläggas en orimlig bevisbörda för att undgå avgift. Om nämnden lämnar felaktiga besked kan det även leda till skadeståndsansvar för kommunen.

Beslutspunkt 10 (verkställighetsförordnande avseende beslutspunkt 8 och 9)

Det finns inget skäl att knyta åtgärdsbidpunkten så snävt som anges i beslutet. Den tidpunkten är för övrigt passerad och således inte möjlig att verkställa, precis som mark- och miljödomstolen angett i inhibitionsbeslutet i aktuellt mål.

Beslutspunkt 11.1-11.4 (åtgärdsföreläggande enligt bilaga 1:1 till nämndens beslut)

Inte någon av de åtgärder som anges i tabellen i bilaga 1:1 till nämndens beslut och som B.M. och M.M. inte efterkommit utgör en åtgärd som anses stå i strid med plan- och bygglagen och tillhörande föreskrifter. Dessa åtgärder utgörs av sedvanligt nyttjande av den egna fastigheten och det är inte frågan om upplägg av skräp, skrot eller liknande. Det är inte heller frågan om anordnande av upplag, varken före eller efter de borttaganden som B.M. och M.M. låtit göra.

B.M. och M.M. har i en särskild tabell som getts in till domstolen angett i vilka delar de har efterkommit föreläggandet och i vilka delar de anser att det är frågan om lovbeFriade åtgärder på den egna fastigheten, bl.a. förekomst av material för trädgårdsarbete, byggarbete och liknande. Vad gäller de enskilda raderna i bilaga 1:1 till nämndens beslut anFörs även bl.a. följande.

Rad 114 stenuplag: Detta är inte upplag av sten. Det är många stenar/stora stenar som finns i naturen och som ligger där. Fastigheten är belägen på en rullstensås. De har således inte placerat några stenar där.

Rad 137 och 139 stenuplag: Vad gäller punkt 137 så är detta inte upplag av sten. Det är stenar som finns i naturen och som ligger där. De har således inte placerat några stenar där. Vad gäller punkt 139 är det stenar som är belägna på Råby 3:8 och således något som B.M. och M.M. inte kan ansvara för. Vad gäller de stenar som framgår på fotona 79-80 i nämndens underlag så är det stenar

på B.M. och M.M.s fastighet som är naturligt förekommande. Fastigheten är belägen på en rullstensås och de har således inte placerat några stenar där. De aktuella järnbalkarna är borttagna.

Besluts punkt 12.1-12.4 (rättelseföreläggande enligt bilaga 1:2 till nämndens beslut) B.M. och M.M. har efterkommit föreläggandet i flera delar och anser i övrigt att det är frågan om lovbefriade åtgärder på den egna fastigheten, bl.a. förekomst av material för trädgårdsarbete, byggarbete och liknande. En särskild tabell över detta har getts in till domstolen. Vad gäller de enskilda raderna i nämndens bilaga 1:2 anförs även bl.a. följande.

Rad 201 container 1: Container 1 har, liksom containrarna 2-4 stått på platsen under en tid längre än tio år. Det saknas därmed förutsättningar för nämnden att förelägga fastighetsägarna att vidta rättelse. Länsstyrelsen sätter felaktig tilltro till åberopade ortofoton, vilka foton är otydliga och omöjliga att använda som underlag för länsstyrelsens slutsats. Se vad som anförts avseende besluts punkt 9 ovan.

Rad 203 WC-byggnad uppförd utan lov: Omnämnd WC-byggnad har tagits bort.

Rad 204 betongplatta och L-stöd, markschaktning: Se vad som anförts avseende besluts punkt 4 ovan.

Rad 205 mur 1: B.M. och M.M. har efterkommit föreläggandet. Se vad som anförts avseende besluts punkt 1 ovan.

Rad 206 mur 2: B.M. och M.M. har efterkommit föreläggandet. Se vad som anförts avseende besluts punkt 2 ovan.

Rad 208 byggnad uppförd utan lov: Det rör en virkesförrådsbyggnad som står på platsen sedan 2003. Det saknas därmed förutsättningar för nämnden att förelägga fastighetsägarna att vidta rättelse. Väggarna på denna byggnad har numera tagits

bort så det är frågan om ett skärmtak, för vilken bygglovsplikt saknas. Fotografi som föreställer virkesförrådet utan väggar har getts in.

Rad 209: Se vad som anförts avseende beslutspunkt 9 ovan.

Rad 212: Se vad som anförts avseende beslutspunkt 5 ovan.

Rad 214-216: Samtliga dessa åtgärder utgör sedvanliga åtgärder/arbeten på den egna fastigheten.

Nämnden har yttrat sig och anfört i huvudsak följande.

I alla delar som B.M. och M.M. hänvisar till att de redan efterkommit ett föreläggande kan inte föreläggandet upphävas eller avskrivnas när detta skett efter nämndens beslutsdatum. Ett föreläggande ska som utgångspunkt beaktas utifrån de förhållanden som förelåg vid beslutsmyndighetens prövning. Nämnden hänvisar även till departementschefens utlåtande i prop. 1985/86:1 s. 685, vari den närmare innebörden av begreppet ”upplag” diskuteras. Utöver dessa allmänna synpunkter har nämnden lämnat följande synpunkter avseende de särskilda beslutspunkterna.

Beslutspunkt 3 (byggsanktionsavgift för mur 1 och 2)

Utvärderingen av tillkomsten av mur 1 är baserad på ortofoto från den 6 juli 2016 som visar att skuggbilden av huset inte bryts och ändrar form som det annars skulle ha gjort om en mur hade befunnit sig på den plats där det enligt senare ortofoto från 2017 finns en mur. Mur 1 tillkom således någon gång mellan juli 2016 och år 2017.

Intyget från en medarbetare till entreprenören Royal Bygg är inte ett intyg från entreprenören såsom B.M. och M.M. påstår. Det förefaller snarare vara tvärtom, eftersom mur 2 inte är en stödmur som medarbetaren intygar sitt deltagande i. Utvärdering av ortofotografier motsäger intyget.

Beslutspunkt 4 (byggsanktionsavgift för markarbeten plats A)

Det må så vara att man år 2003 gjorde en provisorisk platta som underlag till byggkran, men utgrävningen har enligt nämndens underlag och uppmätning (ortofoton och nybyggnadskarta 2018) återställts för att efter år 2017 ha grävts ut och försetts med ett betongbjälklag som underlag för L-stöd.

Beslutspunkt 5 (byggsanktionsavgift för markarbeten plats B)

I beräkningen av byggsanktionsavgiften för lovpliktiga markförändringsarbeten på plats B har endast medtagits den area där markförändringen är större än 50 cm i nämndens beslut.

Beslutspunkt 8 (åtgärdsföreläggande omfattande kommunal mark)

B.M. och M.M. saknar grund för sitt påstående att de har rätt till anordningar, betongdelar m.m. på kommunens mark. Detta ingår inte heller i servitutet. Vad gäller bryggans utformning är den bygglovspliktig. Att B.M. och M.M. visat bryggan för länsstyrelsen innebär inte att det finns något tillstånd för bryggans storlek och utformning. Servitut för tillstånd att få ha brygga på platsen innebär inte att dess utformning får uppföras utan kommunens tillstånd. Kommunstyrelsen i Håbo kommun har den 4 december 2019 aviserat att fastighetsägaren inte har rätt att utöka bryggans storlek i förhållande till ”rimlig storlek för en villatomt”. Fastighetsägaren ska därmed inkomma med ansökan för brygga för bedömning av vilken storlek som kan godkännas och eventuellt behov av bygglov. Det är dessutom väsentligt fler punkter än bryggan som belagts med föreläggande.

Anläggningen enligt rad 101 i bilaga 1:1 till nämndens beslut, dvs. betonggjuten platta, mur och trappa, är utförd fristående från bryggan på kommunens mark utan tillstånd. Detta ingår inte i vad som kan förväntas få uppföras under servitutet för båtplats, brygga och bada. Anläggningen är inte heller godkänd av kommunen som markägare.

Besluts punkt 9 (rättelseförläggande avseende containrar 2, 3 och 4)

Nämnden hänvisar till det underlag som redovisats i nämndens beslut. Underlaget är väl avläsbart och ger inget skäl till att kunna missuppfattas. Ortofoton från år 2017 respektive år 2013 samt två fotografier tagna på plats i närtid finns redovisade i beslutet.

I intyget som B.M. och M.M. hänvisar till i denna del påstås att containrarna stått på samma plats i minst 15 år. År 2006 är året för 15 år sedan och ortofoto från detta år som getts in av nämnden visar klart att containrar 3 och 4 inte fanns på plats då. Container 2 går inte att definiera år 2006 pga. träd som skymmer platsen, däremot fanns den enligt beslutsunderlaget inte på plats år 2013. Med hänsyn till att, enligt intygsgivaren, ingen container flyttats under de år han intygar fanns uppenbarligen container 2 inte på plats år 2006.

Den version av ansökan om förhandsbesked insänd av M.M. till Byggavdelningen vid Håbo kommun som B.M. och M.M. har gett in i målet överensstämmer inte med den handling som ankom till förvaltningen den 27 mars 2017. Kommentaren i sista rutan i formuläret, dvs. anteckningen ”Bygglov för fyra containrar + upplag för byggnadsmaterial på A i överenskommelse med J.J., byggnadsinspektör”, som återfinns på den handling B.M. och M.M. gett in till domstolen är således inte i överensstämmelse med verkligheten.

B.M. och M.M. har inte begärt bygglov för container 1. Det får därmed antas att de anser att container 1 ska fall under begreppet ”friggebod”, då det är en 20-fotscontainer som klarar kriterierna för ”friggebod”. Den uppfyller dock inte kravet att den ska placeras i omedelbar närhet till bostadshuset samt minst 4,5 meter från fastighetsgräns. Grannemedgivande kan inte ges då den står placerad inom 4,5 meter till allmän platsmark. Av detta skäl behöver den flyttas i enlighet med nämndens beslut (bilaga 1:1, rad 201).

Det finns heller inget annat beslut i ärendet än att ärendet är avskrivet på M.M.s begäran.

Beslutspunkt 10 (verkställighetsförordnande avseende beslutspunkt 8 och 9)

Eftersom mark- och miljödomstolen avslagit begäran om inhibition av nämndens beslutspunkter 3, 5 och 9 samt konstaterat att beslutspunkt 10 inte är verkställbar och därmed inte föremål för inhibition är datum för laga kraft av beslutspunkten 9 fastslaget.

Beslutspunkt 11.1-11.4 (åtgärdsföreläggande enligt bilaga 1:1 till nämndens

beslut) Vad avser frågan om nyttjande av den egna fastigheten och skillnaden till ovårdad tomt hänvisas till vad nämnden anfört om betydelsen av ”upplag” ovan.

Det har kontinuerligt pågått upplägg av olika upplag sedan år 2000. De byggåtgärder som finns lov för på fastigheten är ett bygglov från 2003 avseende flytt av befintlig huvudbyggnad till norra delen av tomten att placeras på en nyuppförd suterrängvåning. Bygglovet gick ut år 2008. Sedan 2008 finns därmed inget lov för byggverksamhet, men upplagen har fått en osedvanlig omfattning som framgår av nämndens beslut med tillhörande underlag, däribland 98 fotografier. Upplagen utnyttjar tomten till förfång för omgivningspåverkan, landskapsbilden samt natur- och kulturvärdena inom området.

I vissa delar hänvisar B.M. och M.M. till att tomten naturligt ser ut på detta vis. Nämndens underlag ger dock stöd för att dessa upplag uppkommit genom markarbeten under ledning av B.M. under juli 2019. Stenupplag har därigenom ökats på i och med de markarbeten som nämnden riktat föreläggande mot genom beslutspunkt 5. Övriga påståenden och invändningar från B.M. och M.M. om bl.a. att det är frågan om lovbefriade åtgärder på den egna fastigheten med förekomst av material för trädgårdsarbete, byggarbete och liknande motsägs.

Vad gäller rad 137 och 139 i bilaga 1:1 till nämndens beslut anføres att utifrån synliga fastighetsmarkeringar är stenarna inte på grannfastigheten.

Beslutspunkt 12.1-12.4 (rättelseföreläggande enligt bilaga 1:2 till nämndens beslut)

I denna del hänvisas till vad som anförts vad gäller beslutspunkt 11.1-11.4 ovan med följande kommentarer avseende specifika delar av nämndens beslut och särskilda rader i bilaga 1:2 till nämndens beslut.

Rad 201: Detta förefaller vara en upprepning/dubblering av beslutspunkt 9, se därför vad nämnden anför avseende denna beslutspunkt ovan.

Rad 204: B.M. och M.M. har i denna del hänvisat till sitt yttrande avseende beslutspunkt 4, se därför vad nämnden anför avseende denna beslutspunkt ovan.

Rad 208: Det framgår att tak inte fanns på aktuell plats år 2013, men däremot år 2015. Detta utgör således en bygglovspliktig åtgärd. Bygglovsbefriad komplementbyggnad enligt friggebodsreglerna har redan förbrukats genom införande av container 1 tidigare.

Rad 209: B.M. och M.M. har i denna del hänvisat till sitt yttrande avseende beslutspunkt 9, se därför vad nämnden anför avseende denna beslutspunkt ovan.

Rad 212: B.M. och M.M. har i denna del hänvisat till sitt yttrande avseende beslutspunkt 5, se därför vad nämnden anför avseende denna beslutspunkt ovan.

Rad 214-216: Dessa åtgärder utgör ett ingrepp som underminerar grundkonstruktionen till grannfastighetens komplementbyggnader.

Beslutspunkt 13 (fast vite enligt bilagor 1:1 och 1:2 till nämndens beslut)

Nämnden motsätter sig ändring av beslutspunkt 13. Skälig tid anses ha medgivits för att klara av uppgifterna. Vitets storlek har satts i relation till vad som kan antas behövas för att förmå B.M. och M.M. att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen beslutade den 15 juli 2021 att beslutspunkt 4 och 8 tills vidare inte får verkställas (inhibition). Mark- och miljödomstolen prövar nu målet slutligt.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen upplyser inledningsvis om att utgångspunkten för prövningen av förelägganden och byggsanktionsavgifter är om det fanns fog för föreläggande eller avgift vid tidpunkten för nämndens beslut. Att åtgärder vidtagits, som innebär att ett föreläggande efterkommit i efterhand, eller att förutsättningar i övrigt förändrats under tiden efter nämndens beslut innebär inte att föreläggandet eller byggsanktionsavgiften mist sin aktualitet.

Beslutspunkt 1 (lovföreläggande för mur 1 och 2)

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning avseende beslutspunkt 1 i nämndens beslut. Vad B.M. och M.M. har anfört föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Deras överklagande ska därför avslås i denna del. Beslutspunkt 1 ska därmed kvarstå.

Beslutspunkt 3 (byggsanktionsavgift för mur 1 och 2)

Mark- och miljödomstolen bedömer att det intyg som getts in till domstolen inte visar att de aktuella murarna uppfördes 2014. Domstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att det av ortofoton från sommaren 2016 framgår att mur 1 och 2 inte var uppförda när fotot togs. Mot bakgrund av det anförda instämmer domstolen i länsstyrelsens bedömning avseende beslutspunkt 3 i nämndens beslut.
Vad Bo

Magnusson och M.M. har anfört föränleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Deras överklagande ska därför avslås i denna del. Beslutspunkt 3 ska därmed kvarstå.

Beslutspunkt 4 (byggsanktionsavgift för markarbeten plats A) och beslutspunkt 2 (lovföreläggande avseende markarbeten och mur)

Mark- och miljödomstolen bedömer att omfattningen av det aktuella markarbetet inte framgår tillräckligt tydligt av utredningen i målet. Det går därmed inte att avgöra huruvida åtgärden omfattas av krav på marklov. Domstolen finner därmed att nämnden inte har visat att marklov krävs för den aktuella åtgärden. Det framstår vidare som oklart när i tiden åtgärden har vidtagits. B.M.s och M.M.s överklagande ska därmed bifallas i denna del och föreläggandet upphävas såvitt avser beslutspunkt 4. Vid denna bedömning ska även lovföreläggandet avseende markarbeten och mur i beslutspunkt 2 upphävas.

Beslutspunkt 5 (byggsanktionsavgift för markarbeten plats B)

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning avseende beslutspunkt 5 i nämndens beslut. Vad B.M. och M.M. har anfört föränleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Deras överklagande ska därför avslås i denna del. Beslutspunkt 5 ska därmed kvarstå.

Beslutspunkt 8 (åtgärdsföreläggande omfattande kommunal mark)

Mark- och miljödomstolen uppfattar att nämnden, som grund för föreläggandet, menar att de åtgärder och föremål som omfattas av rad 101 i bilaga 1:1 till nämndens beslut utgör en bygglovspliktig konstruktion och de åtgärder och föremål som omfattas av rad 102 och 141 utgör bygglovspliktiga upplag. Domstolen gör bedömningen att de stenar m.m. som framgår av bild 98 och tillhör föreläggandet i rad 102 inte kan anses utgöra ett bygglovspliktigt upplag, varför föreläggande ska upphävas i denna del.

Nämnden har i sista delen av föreläggandet i beslutspunkt 8 uppställt krav på att B.M. och M.M. fortsättningsvis inte ska utnyttja kommunens

mark som upplagsplats. Domstolen konstaterar att detta går utöver vad nämnden kan besluta om i ett åtgärdsföreläggande. Föreläggandet ska därför upphävas vad gäller kravet på ”att fortsättningsvis inte utnyttja kommunens mark som upplagsplats”.

Vad gäller rad 141 syns det inte i bilaga 1:1 till nämndens beslut vilka åtgärder som är kopplade till detta upplag. Domstolen anser dock att det av beslutspunkt 8 i sig i tillräcklig utsträckning framgår vilka åtgärder B.M. och M.M. behöver vidta för att efterkomma föreläggandet.

Mark- och miljödomstolen instämmer i övrigt i länsstyrelsens bedömning avseende beslutspunkt 8 i nämndens beslut. Vad B.M. och M.M. har anfört föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Deras överklagande ska därför avslås i övrigt i denna del. Beslutspunkt 8 ska därmed kvarstå, med undantag för bild 98 i bilaga 1 till nämndens beslut samt kravet på ”att fortsättningsvis inte utnyttja kommunens mark som upplagsplats”.

Beslutspunkt 9 (rättelseföreläggande avseende containrar 2, 3 och 4)

B.M. och M.M. har i denna del bl.a. invänt att de aktuella containrarna stått på platsen i över tio år och att preskription inträtt vad gäller möjligheten för nämnden att besluta om rättelseföreläggande. Till stöd för detta har de åberopat ett intyg från en person som sedan många år bor i området som anger att de aktuella containrarna stått på aktuell plats i minst 15 år och att de aldrig har flyttats. Domstolen bedömer dock att uppgifterna i intyget motbevisas av det bildmaterial som getts in av nämnden där det bl.a. syns att container 3 och 4 inte fanns på platsen år 2006 och att varken container 2, 3 och 4 fanns på platsen år 2013. Domstolen finner att det aktuella bildmaterialet är tillräckligt tydligt för att kunna konstatera att de ifrågavarande containrarna inte stått på platsen i över tio år. Preskription har därmed inte inträtt.

B.M. och M.M. har också invänt att det i ett förhandsbesked meddelat av nämnden år 2017 angetts att det på fastigheten finns containrar som

bedöms ha stått på platsen i mer än tio år. Parterna har olika uppfattning avseende innehållet i den aktuella ansökan om förhandsbesked. Domstolen noterar dock att det aktuella beslutet om förhandsbesked endast synes omfatta tillbyggnad, altan och tak över altan. Enligt domstolen utgör den omständigheten att ovan nämnda uppgifter angetts skälsvis i ett beslut om förhandsbesked inte ett sådant gynnande förvaltningsbeslut som inte får ändras till nackdel för den enskilde och har därmed inte en sådan betydelse för bedömningen att nämnden förlorat möjligheten att nu ingripa mot de aktuella containrarna. Domstolen gör bedömningen att de aktuella containrarna är bygglovspliktiga.

Mot denna bakgrund instämmer mark- och miljödomstolen i länsstyrelsens bedömning avseende beslutspunkt 9 i nämndens beslut. Vad B.M. och M.M. har anfört i övrigt föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Deras överklagande ska därför avslås i denna del. Beslutspunkt 9 ska därmed kvarstå.

Beslutspunkt 10 (verkställighetsförordnande avseende beslutspunkt 8 och 9) Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning avseende beslutspunkt 10 i nämndens beslut. Vad B.M. och M.M. har anfört föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Deras överklagande ska därför avslås i denna del. Beslutspunkt 10 ska därmed kvarstå.

Beslutspunkt 11.1-11.4 (åtgärdsföreläggande enligt bilaga 1:1 till nämndens beslut) Enligt beslutspunkt 11 föreläggs B.M. och M.M. att genomföra åtgärder som framgår av tabellerna i bilaga 1:1 till nämndens beslut där förelagd åtgärd markeras radvis under rubrik: 11.1) I "Bortforsling från fastigheten alternativt placeras inuti byggnad", 11.2) II "Återställning av mark", 11.3) III "Rivning", 11.4) IV "Bortforsling från fastigheten", och inom specificerad tidsperiod som framgår av kolumn V. Varje förelagd åtgärd beskrivs radvis i tabellen som även anger hänvisning till förtydligande bilder samt plats enligt situationsplan som ingår i bilaga 1. Bilaga 1:1 består av redogörelse av åtgärder i

tabellform. Mark- och miljödomstolen uppfattar att nämnden menar att de föremål som omfattas av bilagan utgör upplag eller del av ovårdad tomt.

Länsstyrelsen har upphävt åtgärdsföreläggandet i de delar som avser rad 121-122 samt 134 mot bakgrund av att dessa kan anses som normala inslag på en fastighet.

Domstolen noterar att det finns två stycken rad 139 och bedömer att föreläggandet ska kvarstå såvitt avser fyra stycken HEB-balkar. Domstolen noterar att stora delar av fastigheten består av naturtomt. I fråga om det stenupplag som omfattas av rad 139 går det inte att avgöra om stenarna förekommer naturligt på tomten eller om de placerats där. Mot bakgrund av detta ska rad 139 avseende stenupplag upphävas.

Domstolen bedömer även att åtgärdsföreläggandet ska upphävas avseende rad 104, 114-117, 119-120, 123-130, 133, 136 och 138 då det inte är fråga om upplag av den beskaffenhet och omfattning som krävs för att anses utgöra bygglovspflichtiga upplag. Domstolen bedömer även att vissa av föremålen normalt kan anses höra hemma på en bostadsfastighet, t.ex. pallkragar och spadar. Avseende rad 119 konstaterar domstolen att förelagd åtgärd avseende L-stöd och metall redan omfattas av föreläggandet enligt rad 118, som ska kvarstå. Vidare bedömer domstolen att soptunnor normalt kan anses höra hemma på en bostadsfastighet.

Domstolen bedömer vidare att åtgärdsföreläggandet ska upphävas avseende rad 131-132 då domstolen anser att det inte tillräckligt tydligt framgår vilka föremål som omfattas av föreläggandet.

Domstolen bedömer att kvarstående föremål och åtgärder enligt av rad 103, 105-113, 118 samt redan nämnda 139 såvitt avser fyra stycken HEB-balkar utgör bygglovspflichtiga upplag och att nämnden har haft laga grund för att meddela föreläggande i dessa delar. För dessa rader ska åtgärdsföreläggandet därför kvarstå.

Domstolen noterar särskilt vad gäller rad 101-102 samt 141 att dessa åtgärder även omfattas av beslutspunkt 8, men finner inte att det medför att föreläggandet blir för oprecist och otydligt av detta skäl.

Sammantaget innebär det ovan anförda att de delar av åtgärdsföreläggandet som avses i rad 104, 114-117, 119-120, 123-133, 136, 138 samt 139 såvitt avser stenupplag ska upphävas. Överklagandet ska avslås i övriga delar. Domstolen noterar att rad 135, 137 och 140 inte har några åtgärder kopplade till sig enligt bilaga 1:1, utan uppfattas snarare vara information. Det finns således inte några faktiska åtgärder att upphäva i dessa delar.

Beslutspunkt 12.1-12.4 (rättelseföreläggande enligt bilaga 1:2 till nämndens beslut)

Enligt beslutspunkt 12 föreläggs B.M. och M.M. att genomföra rättelseåtgärder vilka framgår av tabellerna i bilaga 1:2 till nämndens beslut där förelagd åtgärd markeras radvis under rubrik: 11.1) I "Bortforsling från fastigheten alternativt placeras inuti byggnad", 11.2) II "Återställning av mark", 11.3) III "Rivning", 11.4) IV "Bortforsling från fastigheten", och inom specificerad tidsperiod som framgår av kolumn V. Varje förelagd åtgärd beskrivs radvis i tabellen som även anger hänvisning till förtydligande bilder samt plats enligt situationsplan som ingår i bilaga 1. Bilaga 1:2 består av redogörelse av åtgärder i tabellform. Mark- och miljödomstolen uppfattar att nämnden menar att de åtgärder som omfattas av bilagan utgör bygglovspliktiga åtgärder.

Länsstyrelsen har upphävt rättelseföreläggandet i de delar som avser rad 207 samt 210-213 mot bakgrund av att det inte av beslutspunkten i sig eller av redogörelsen i beslutet framgår någon hänvisning till bestämmelse som reglerar bygglovsplikten för dessa åtgärder.

Mark- och miljödomstolen gör, i likhet med länsstyrelsen, bedömningen att nämnden haft fog att förelägga om rättelse samt att föreläggandet är tillräckligt tydligt och precist i de delar det avser rad 201-203 och 209. Domstolen noterar särskilt vad gäller rad 202 och 209 att dessa åtgärder även omfattas av beslutspunkt

9, men finner inte att det medför att föreläggandet blir för oprecist och otydligt av detta skäl.

Vad gäller rad 204-206 konstaterar domstolen att dessa redan omfattas av andra beslutspunkter i nämndens beslut och saknar åtgärder kopplade till sig enligt bilagan. Inte heller rad 214-217 har några åtgärder kopplade till sig enligt bilagan, utan uppfattas snarare vara information.

Avseende rad 208 har B.M. och M.M. bl.a. invänt att den aktuella virkesförrådsbyggnaden funnits på platsen sedan år 2003. Utifrån det i målet tillgängliga bildmaterialet gör domstolen bedömningen att byggnaden inte stått där så länge, men att det utifrån nämndens underlag inte går att bedöma byggnadens storlek eller om det går att uppehålla sig i den. Eftersom dessa uppgifter saknas finner domstolen att det inte går att bedöma huruvida byggnaden är bygglovspliktig och föreläggandet ska därmed upphävas avseende rad 208.

Sammanfattningsvis innebär det ovan anförda att föreläggandet ska upphävas avseende rad 208. Överklagandet ska avslås i övrigt.

Beslutspunkt 13 (fast vite enligt bilagor 1:1 och 1:2 till nämndens beslut)

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att fast vite enligt bilaga 1:1 till nämndens beslut upphävts av länsstyrelsen i de delar som avser rad 121-122 samt 134 och enligt bilaga 1:2 till nämndens beslut i de delar som avser rad 207 samt 210-211 mot bakgrund av att föreläggandet upphävts i dessa delar.

Mot bakgrund av att domstolen beslutat att upphäva åtgärdsföreläggandet enligt bilaga 1:1 till nämndens beslut i de delar som avses i rad 104, 114-117, 119-120, 123-133, 136, 138 samt 139 såvitt avser stenupplag och rättelseföreläggandet enligt bilaga 1:2 till nämndens beslut i den del som avses i rad 208 ska även nämndens beslut om fast vite upphävas i dessa delar.

I återstående delar finner mark- och miljödomstolen inte skäl att sätta ned beloppen eller ändra tiden för genomförande. Överklagandet ska därmed avslås i övrigt.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ska länsstyrelsens beslut ändras på det sätt som framgår av domslutet. Överklagandet ska därmed avslås i övriga delar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 1 februari 2022.

Emma Johnsson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Emma Johnsson, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit tingsnotarien Felizia Wiker.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.